

Tuleviku tunniplaan

KAI VÖLLI
keelekõlbluse spetsialist

ridus tulevikus, õpetaja kompetentsu-
se areng, hindamiskultuur gümnaasiumis
jm. Esimese päeva ettekanded peeti
inglise keeles, messi kõik esinemised
on järelvaadatavad <https://educa.messukeskus.com/ohjelma/>.

Kes on lugenud Perttu Pölöse raamatuid „Tulevikuidentiteet“ ja „Tuleviku tunniplaan“, sellele tuli tema ettekanne EDUCA messil tuttav ette, kuid esinemine pani ikkagi kaasa mõtlema. Need kaks raamatut on Soomes bestsellerid, mida aga teadajad lugejad peavad gümnaasistidele sobivaks lugemisvaraks.

„Kas sa oled võimaldaja, innustaja, sünteesija, selgitaja või hoopis mingis muus rollis?“ – niisuguse algusega, millele slaidil sekundeeris pikem loend tulevikus olulistest oskustest-omadustest, tekitas esineja huvi edasise vastu.

Digiilma laienedes peab enam tähelepanu pöörama sellele, mis meid masinatest eristab, teeb meid asendamatuks ja ka õnnelikumaks. Muutuste kiirust ja ulatust silmas pidades on ju üsna mõtetu esitada teismelisele või noorematele küsimust, kelleks nad tahavad saada. Meie praegused ametid on nende tööelu ajaks hoopis teistsuguste ülesannetega, lisandunud on sellised töökohad, mida me ei oska ettegi kujutada. Sestap on Perttu Pölöse arvates oluline tähtsustada ametinimetuste asemel hoopis oskustega seotud omadusi ja enesetundmist.

Need omadused, tegevused, oskused, millega seod oma tulevikku, pakuvad raamatu autori arvates hoopis olemuslikumat mõtteainet. Need toovad esile väärtusi ja eesmärke, mis on palju püsivamad kui ametinimetused. Töö saab inimlikuma tähenduse. Selgitaja oskused tähtsustuvad näiteks õpetaja, treeneri, konsultandi ametis, aga nendest oskustest lähtudes on lihtsam end kujutada ka kellegi teisena. Ametinimetusega oma tulevikku ahendada on suur risk.

Pölönen tõdeb, et me kõik oleme segu mitmesugustest oskustest. Oma „tunniplaanis“ keskendus ta 12 oskusele, millel on tema arvates tulevikus eriline tähendus. Nappi esinemisaega mahtus vähe pikemaid põhjendusi, eriti lõpuminuteil. Raamatute tagasisideki heidetakse talle ette pealiskaudsust. Mulle tunduvad need 12 ainet siiski vähem või rohkem edasimõtlemit vääri-
Lugude jutustamine ja suhtlus – oskus iseendast rääkida, oma ideid esitleda ja põhjendada, tuua esile oma ideede väärtusi, end mõistetavaks teha. See peaks juba põhikoolis saama harjumuseks. Just motivatsiooni ja põhjuste ning väärtuste esitlemise oskus on see, milles masinad, robotid meid asendada ei saa. CV-gi ei peaks olema pelk faktirida, loona on see palju kõnekam ja mõjuvam, seda ei unusta nii kergesti.

Kired ja loomus – iseenda, oma huvide parem tundmine, et tajuda ka seda, missugusesse ümbrusesse sobin. Kirg suunab tegema rohkem, kui nõu-

take. Ka rutiinses töös võib oma loomusele ja kirele toetudes üllatavaid liisaväärtusi luua.

Uudishimu ja katsetamine – juba lasteaiast peaks tähtsustama loomingu-
line lähenemine, kus ei tähtsustata ühesugust „õiget“ tulemust, kus uudishimul ja katsetamisõhinal on tähtis koht.

Püsivus ja kannatlikkus – meid ümbritsev keskkond on harjutanud meid tähelepanu kiirelt ühelt objektilt teisele ümber lülitama. Pikemad projektid ja keskendumist nõudvad ülesanded aitaksid sellele vastukaalu luua.

Tulevik ja tehnoloogia – tuleviku suundumused räägivad haigustest, kliima soojenemisest, suurenevast konkurentsist ja tehnoloogia tungimisest igapäevaelu. Kuidas saada hakkama maailmas, kus prognoositakse ka vaimsete häirete kasvu.

Empaatiat ja ausust – teesklostest ja

reklaamidest on vaja läbi näha, ausust aus pidada. Oleme head valetajad, küennast kirjeldame.

Eetika ja moraalne julgus – see on sed tulevad teatud viivitusega. Kuid me käitume, millega arvestame, reeglid on kehtestamata?

Tõlgendamine ja meediakriitilisus vanemate ja lähedaste kõrval on kasvataja rollis sotsiaalmeedia, tuhandet salakasvatatajad, kellest ja kelle mõjust vanemad ja kool teadlikud pole. Tähtis on õpetada lapsi kuuldot-loetut tõlgendama, meediakriitiliseks suhtumiseks ette valmistada.

Loovus ja improvisatsioon – see on kui värv teadmatuses olukordades hakkamasaamiseks.

Probleemide lahendamine ja kommunikatsioonivõime – seostub paljus enesetundmisega.

Ettevõtlikkus ja meeskonnatöö ise pead õppima vastutama, pole enam selliseid töid, kus tööandja annab sulle kindluse. Ka koostööks on vaja õppida.

Heaolu ja enesetundmine – tervise tähtsus, oma piiride tundmine ja oma tervise ning heaolu eest hoolitsemine. Ei pea kõike teadma, tähtis on jõuda hoiakuni – suudan toime tulla, sa hakkama, olen edukas.

Perttu Pölönen tõdeb: „Kooli ülesanne on aidata leida kirg ja enesekindlus. Maailma ei muudeta olemasoleva vastu võideldes või vanast lahendusest uusversiooni kujundades. Maailma muudetakse, luues alternatiive, mille valguses vana lahendus kõlbmatu tundub.“

Tuleviku tunniplaani „õppeained“ peaksid olema lugude jutustamine, uudishimu ja katsetamine, püsivus ja kannatlikkus, loovus, julgus, koostöö jms.

Sellise ideega esines tänavusel Soome suurimal haridusmessil EDUCA 2021 Perttu Pölönen, 24-aastane futurist, leiutaja, helilooja ja inspireeriv kõneleja. Perttu on võitnud EL-i suurima noorte teadusvõistluse ja MIT nimetas ta aastal 2018 üheks 35 innovaatorist Euroopas.

EDUCA 2021 toimus 29. ja 30. jaanuaril Helsingis, seekord veebis, ja messi peateemad olid koroonaja õpe, ha-

TALLINNA KESKRAAMATUKOGU KUU RAAMAT

Kadri Lepp „Salasõnad“ (2020)

Näitleja Kadri Lepa kolmandas raamatus jätkuvad sõprade Mardi ja Siimu seiklused. Linnapoiss Mart ja külapoiss Siim kohtusid raamatus „Poiss, kes tahtis põgeneda“ (Tänapäev, 2016), kui Mart viidi vanemate Egiptuse puhkuse ajaks maale vanaema-vanaisa juurde. Martile muidu maal meeldis, aga veidi oli seal igav ka, sest puudusid mängukaaslased.

Viimase asjaolu tõttu tookordne maale saatmine poisile nii ebaõiglase tunduski, et ta otsustas sealt põgeneda. Tutvumine hiljuti naabermaja kolinud endavanuse Siimuga andis maal veedetud ajale hoopis teise tähenduse – kumbki leidis endale parima sõbra.

Lepa teises raamatus „Tüdruk, kellel oli saladus“ (Tänapäev, 2017) sõprade seiklused jätkuvad. Seekord on Siim tulnud jõuludeks Martile linna külle ja nad asuvad uurima, kes saabab Mardi uuele trepikojanaabrile Liisale igal aastal salapärase jõulukaardi katkendiga kaunist ja nukrast meloodiast. Uurimise käigus sõbrunevad poisid Liisaga. Silutud saavad veel mõned sassis suhted.

„Salasõnades“ on käes uus sügis. Nüüdseks teises klassis käivad Mart ja Siim on seadnud sisse kirjavahetuse. Ühel päeval aga saabub Siimult ärevaks tegev kodeeritud sõnum „Must lind akna taga“, mis tähendab nende salakeeles eriti suurt hädaohu. Mart peab parimale sõbrale kiiresti appi ruttama! Lugu näib kriminaalne: mõned külaelanikud on teadmata kadunud, salapärased autoraste jäljed ilmuvad nende hoovile ja verepiisad trepile, öösiti kostab jubedat karjumist. Siim ei saa oma vanaemalt abi küsida, kuna nad on tülis ega räägi omavahel ... Nii on Martil vaja ühe nädalavahetuse jooksul leida lahendus sõbra sellelegi mu-

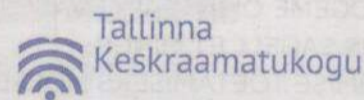

rele, et saaks rahuliku südamega tagasi linna ja kooli sõita.

Kadri Lepp näitab sügava mõistmisega, kuidas võivad lapsed võimalused täiskasvanute maailmas. Kuidas korraldada hädas sõbrale abi, kuidas jõuda naaberlinna haiglasse jne. Milline õnn on see lapse jaoks, kui tema ümber on arusaajad täiskasvanud nagu Mardi vanaisa või külamees Jaanus. (Ilmselge, et arusaamiseks on vaja mäletada omaenda lapsepõlve.) Suur õnn on omada vähemalt üht head sõpra, kellega saad kõigest rääkida ja kellele võid kindel olla – see võib olla ka vanaema või naabrimees. Ja kui su pere on juhtumisi

väga väike nagu selle raamatu Siimul või Jaanusel ja Liisal, siis on eluliselt oluline, et omavahel saaks kõik asjad selgeks räägitud.

Kõigis kolmes raamatus saadavad teksti Kadri Ilvese illustatsioonid. Autor Kadri mõtliku ja südamliku tekstiga harmoneeruvad kunstnik Kadri hubased, veidi retrolilikus stiilis pildid hästi. Nii lugu kui pildid on pilgeni täis maal vanavanemate juures viibimise tunnet (vt nt kardinad lk 44, toolid lk 95). Kui sarja eelmistes raamatutes (ja varasemalt ka nt Jaanus Vaiksoo Jaagupi- või Onu Heino raamatute illustatsioonide puhul) on pildid värvipliiatsikarbi toonides röömsad, siis „Salasõnades“ on tonaalsus sügisel pastelne – sobib loo toimumise ajaga. Uus nüans Kadri Ilvese käekirjas, detailitäpsed taime- ja loomakujutused, kõrrelised ja koltunud sügislehed sobivad imehästi loo mõtlilik-
JANA ORION
Kadrioru raamatukogu raamatukoguhoidja

TALLINNA KESKRAAMATUKOGU SOOVITAB: Parimad semud raamatulehekülgedel

Trudi Trueit „Pistrikusulg“ (2020)

Seitsmeosalise Avastajate Akadeemia sarja teine raamat, järg raamatule „Nebula saladus“.

Tegevus toimub õppelaeva Orion pardal. Õpilane Cruz püüab leida ema jäetud vihjete abil valemikivi tükki. Kivis peitub saladus seerumi kohta, mis suudab käivitada inimrakude regeneratsiooni ja annab võimaluse ravida sadu haigusi. Valemi leidmisele töötab vastu ravimifirma, kes näeb ohtu enda kasumitele. Orioni pardal viibivad õpilased vabastavad ka vaalu kalavõrkudest ja külastavad ülemaailmset seemnepanka. Tumedad jõud püüavad Cruzi kõrvaldada, kuid sõprade abiga õnnestub tal rasketest olukordadest välja tulla.

Raamatu lõpus on kokkuvõtte autorit inspireerinud teadustöödest. Raamat on põnev ja laiendab silmaringi.

Jendriku üllatus on suur, kui ta kohtub räakiva nahkhiirega, kes on koolis elades õppinud mitmeid õppeaineid. Sõprusest areneb huvi nahkhiire vastu ja Jendrik teeb põhjaliku referaadi Saksamaa kõige suuremast nahkhiirest – suurvidevasest. Tänu referaadile ja õpetaja tunnustusele areneb Jendriku sõprus unistuste tüdruku Lilliga. Sõprus Sandoriga viib teistegi seiklusteni.

Raamatu lõpus saame teada huvitavaid fakte nahkhiiretest. Huvitava järelsõna on kirjutanud Eestimaa looduse fondi nahkhiireekspert Lauri Lutsar. Eestis valiti nahkhiir 2020. aastal aasta loomaks.

Ketlin Priilinn „Evelini elu“ (2020)

„Evelini elu“ on järg raamatutele „Evelini lood“ ja „Evelini uued lood“.

Esimeses loos „Evelin ja posttaari õde“ saab Evelin tuttavaks kuulsa posttaari õe Estellaga. Neid ühendab lugemishuvi. Selgub, et Estella vanemad on lahkuminekuga ja Evelin koos sõpradega püüab Estellat aidata.

Teises loos „Evelin on lapsehoidja“ läheb Evelin lapsehoidjana tööle, temast saab peretütar Lilli ainus sõber ning koos püütakse pere kodus tuuseldava kummitusega hakkama saada.

Lood on hoogsad ja nagu päris elus, juhtub sealgi nii halba kui head, sageli unistused ei täitu ning tuleb kohaneda reaalsusega.

Dorothea Flechsig „Sandor: nutikas nahkhiir“ (2020)

Südamlik raamat klassiruumi vanas ruloostast elava nahkhiire Sandori ja õpilase Jendriku sõprusest. Jendriku ema Freyja kasvatab lapsi üksi, sest isa elab kaugele Norras. Jendrikul on sageli kohustus väikevend Tom lasteaiast koju tuua, mistõttu ta on sattunud klassi kiusaja Friedrichi narrimisobjektiks.

HELE TUNNEL

Männiku raamatukogu raamatukoguhoidja